

УДК 343.57:615.2 (477)

Щербіна М. Г.

асп. НУ «Запорізька політехніка»

**ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ АБО ОБІГ  
ФАЛЬСИФІКОВАНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ВЧИНЕНІ ЗА  
ПОПЕРЕДНЬОЮ ЗМОВОЮ ГРУПОЮ ОСІБ**

Фальсифікація лікарських засобів або їх обіг за попередньою змовою групою осіб визначене в загальній формі у ч. 2 ст. 28 КК, де вказано, що кримінальне правопорушення визнається вчиненим за попередньою змовою групою осіб, якщо його спільно вчинили декілька

осіб (дві або більше), які заздалегідь, тобто до початку кримінального правопорушення, домовилися про спільне його вчинення. Учасником групи може бути визнана тільки фізична особа, що володіє всіма ознаками суб'єкта, тобто яка досягла шістнадцятирічного віку, осудна. Це засновано на нормі ст. 18 КК і на положенні теорії кримінального права про те, що співучасником може бути лише особа, що є осудною й такою, що досягла віку кримінальної відповідальності за відповідне кримінальне правопорушення.

Кожен учасник групи осіб за попередньою змовою є співвиконавцем кримінального правопорушення. Як визначено в ч. 2 ст. 27 КК, виконавцем (співвиконавцем) є особа, яка в співучасті з іншими суб'єктами кримінального правопорушення безпосередньо або шляхом використання інших осіб, що відповідно до закону не підлягають кримінальній відповідальності за скоєне, вчинила кримінальне правопорушення, передбачене КК. Виходячи з поданого в законі визначення, учасником групи осіб за попередньою змовою має бути визнана особа, яка безпосередньо або опосередковано виконує хоч би одну з ознак об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 321-1 КК.

Визначення моменту змови учасників групи, на нашу думку, має практичне значення при кваліфікації кримінального правопорушення, передбаченого ст. 321-1 КК, оскільки встановлення ознак групи за попередньою змовою впливатиме на кваліфікацію скоєного.

Поняття «змова» означає «таємна угода для досягнення якої-небудь мети, взаємна домовленість кількох чи багатьох осіб про спільні дії».

Це оцінчне поняття передбачає, що співучасники до моменту початку виконання об'єктивної сторони кримінального правопорушення досягли змови на вчинення кримінально-протиправного посягання (попередньо).

Форма змови – вербальна (словесна) – усна чи письмова або у формі конклюдентних дій – для наявності співучасті не має значення. Змова про вчинення кримінального правопорушення може відбутися задовго до вчинення кримінального правопорушення чи прямо перед його вчиненням, але до замаху на нього. Ступінь стійкості відносин між учасниками не має значення. Змова між співучасниками стосується власне кримінального правопорушення, а також місця, часу та способу його вчинення тощо.

Так, у п. 9 Постанови ПВСУ «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями» від 23 грудня 2005 р. № 13 вказано, що організовану групу потрібно вважати утвореною з моменту досягнення її учасниками

домовленості про вчинення першого злочину за наявності планів щодо подальшої спільної злочинної діяльності.

«Попередня змова» як оціночне поняття, що вживають для характеристики форм співучасті, є формою взаємодії співучасників кримінального правопорушення, яка має такі ознаки: 1) угода, що передуює вчиненню кримінального правопорушення; 2) множинний (два і більше) кількісний склад суб'єктів кримінального правопорушення; 3) єдність кримінально-протиправних цілей незалежно від мотивації; 4) спільна й узгоджена інтелектуальна, вольова та фізична взаємодія для реалізації плану вчинення кримінального правопорушення.

Отже, саме попередня змова характеризує ступінь згуртованості співучасників, свідчить про тісніший суб'єктивний зв'язок винних, вищий ступінь їх організованості, що пояснює надання групі осіб, що утворилася за попередньою змовою, значення кваліфікуючої ознаки значного числа складів кримінальних правопорушень, передбачених Особливою частиною КК.

Вчиненням за попередньою змовою групою осіб потрібно вважати таку фальсифікацію лікарських засобів або їх обіг, в яких брали участь (незалежно від виконуваної ролі), попередньо домовившись про його вчинення, принаймні дві особи, які є суб'єктами зазначеного кримінального правопорушення. У разі, якщо в фальсифікації лікарських засобів або їх обігу брали участь особи, хоча б дві з яких не мають ознак суб'єктів цього кримінального правопорушення (співучасть загальних суб'єктів), їх дії неможна кваліфікувати за ч. 2 ст. 321-1 КК. Вчиненням за попередньою змовою групою осіб треба вважати таку фальсифікацію лікарських засобів або їх обіг, в яких брали участь як співвиконавці, попередньо домовившись про його вчинення, принаймні дві особи, що є суб'єктами цього кримінального правопорушення.

Пропонуємо додати до злочину, передбаченого ст. 321-1 КК, кваліфікуючу ознаку у вигляді вчинення його організованою групою, доповнивши ч. 3 цієї статті після слів «..., якщо вони...» перед словами «...спричинили смерть особи...» словами «...вчинені організованою групою,...».

Таким чином, пропонується диспозицію ч. 3 ст. 321-1 КК викласти у такій редакції: «3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, якщо вони вчинені організованою групою, спричинили смерть особи або інші тяжкі наслідки, або вчинені в особливо великих розмірах, – караються...».